

Demydova I., Demydova O., Makuh N.

EXPERT REVIEW OF THE USE OF MAIN MEANS OF THE SPECIAL PHYSICAL PREPARATION OF SPURTERS IN A YEARLY MACROCYCLE

The article devoted to the problem of rational distribution of the training means of speed and speed-power preparation of short-distance runners on structural elements of the yearly training macrocycle. Although there is a number of works devoted to this problem, the recommendations on the rationing and distribution of the training loads in a yearly cycle for the student-sprinters (17–22 years of age) are quite contradictory and not always supported by experimental materials.

As a part of the work on the named problem it was attempted to find out opinions of the leading national coaches, which specialize in sprint running, on the questions about application of the main means of speed-power preparation in a yearly macrocycle. Coaches were given questionnaires and asked to rate the training means, recommended by the specialized literature and program documents, on the scale of significance, for each and every yearly preparation cycle. The achieved results were analyzed and compared with relevant recommendations. Analysis of the results allowed us to compare data from the literature and use of special training means on practice, find out the divergences and inconsistencies, and outline the ways of further research.

Key words: sprint, training means, speed-strength training, a macrocycle, the period of preparation, surveys, rankings.

Стаття надійшла до редколегії 02.05.2017

УДК 372.8:811

Тетяна ДНІПРОВСЬКА

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри філології та видавничої справи
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського,
м. Кременчук, Україна
e-mail: akernickii@ukr.net

ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОДУКТИВНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглянуто сутність та особливості продуктивного навчання, можливості та переваги продуктивного навчання студентів іноземної мови, комунікативний підхід до навчання іноземної мови, визначити основні навчальні продукти та завдання щодо навчання студентів іноземної мови, схарактеризувати види самостійної мовної практики студентів.

Особливого значення набуває комунікативна спрямованість навчання, яка потребує творчого підходу у навчальному процесі. Досить дієвими визначено методи, що стимулюють активну розумову діяльність і спонукають студента висловлювати свої думки як українською мовою, так і англійською мовою.

Зазначається, що технологія продуктивного навчання надає можливість навчання на основі практичного життєвого досвіду, що допомагає молоді в її професійному пошуку та особистісній реалізації.

Продуктивна педагогічна технологія дозволяє досягти високоякісного результату при розумному сполученні індивідуального навчання з груповим та одержати продукт максимальної кількості і якості за мінімальний час. Вона дозволяє студентам пізнати навколишній світ за допомогою когнітивних методів, та створити освітню продукцію – за допомогою креативних.

Пропонуються такі когнітивні методи як емпатія, смислове бачення, метод фактів, евристичне спостереження, конструювання понять і правил теорії, прогнозування, символічне бачення, метод гіпотез, метод помилок.

Ключові слова: професійна підготовка, студенти, іноземна мова, комунікативний підхід, продуктивне навчання іноземній мові.

Метою сучасної вищої школи є формування фахівця, компетентного в певній галузі знань, з активною громадською позицією, самостійного, здатного до адекватного оцінювання будь-

якої проблеми, з відповідними вміннями й навичками [2].

Сучасний фахівець має володіти ґрунтовними теоретичними знаннями, професійними

вміннями й навичками, вміти спілкуватися з іноземними партнерами при організації виробництва та обміну досвідом. Тому в нашій країні суттєво виріс інтерес до вивчення іноземних мов, і підтвердженням цьому є відкриття у вищих навчальних закладах факультетів, на яких іноземна мова вивчається як спеціальність, та постійний попит на таких фахівців на ринку праці.

Вищезазначене свідчить про те, що знання іноземної мови стають невід'ємною складовою професійної компетентності фахівців з вищою освітою різного напрямку підготовки не тільки для України, а й для міжнародного ринку праці. Усе це обумовлює необхідність суттєвих змін у навчанні іноземним мовам студентів немовних спеціальностей, з метою покращення рівня їхніх знань іноземної мови і можливості її практичного використання в майбутній професійній діяльності.

Основні наукові засади організації вищої професійної та освіти в Україні розробляють В. Луговий, П. Лузан, В. Манько, О. Сухомлинська, та ін.

На сучасному етапі багато науковців займаються проблемами вивчення іноземної мови, розробкою методик навчання. Серед них Г. Савченко, Л. Котлярова (юридичні спеціальності), Є. Мірошніченко, Л. Манякіна (економічні спеціальності), підготовка фахівців технічного напрямку (О. Тарнопольський, І. Гришина), військовослужбовців – І. Онисіна, Р. Зайцева. Важливого значення в дослідженні даної проблеми набуває також підхід до розгляду людини як активного суб'єкта життєдіяльності в освітньому середовищі, висвітлений у працях К. Абульханової-Славської, Б. Ананьева, П. Блонського, О. Леонтєва та інших.

Незважаючи на наявність численних робіт, все ж не набули достатнього обґрунтування та розробки технології продуктивного навчання студентів іноземним мовам.

Мета статті – розглянути сутність та особливості продуктивного навчання, можливості та переваги продуктивного навчання студентів іноземної мови, комунікативний підхід до навчання іноземної мови, визначити основні навчальні продукти та завдання для навчання студентів іноземної мови, схарактеризувати види самостійної мовної практики студентів.

Науковці сьогодні виокремлюють таку специфіку навчання іноземній мові студентів технічного ВНЗ:

- перетворення іноземної мови у технічному ВНЗ у невід'ємний та найважливіший компонент професійної підготовки майбутніх фахівців;
- цілі іншомовної підготовки тут – опанування студентами загальної і спеціальної лексики, формування навичок роботи з іноземною спеціальною літературою, розвиток навичок читання та усного мовлення іноземною мовою;
- чітка практична спрямованість та предметність, взаємозв'язок з майбутньою інженерною спеціальністю;
- іноземна мова як навчальна дисципліна є засобом формування, формою здійснення та вираження думки про об'єктивну дійсність, чії властивості й закономірності є предметом інших дисциплін;
- основним засобом організації комунікативно-пізнавальної діяльності студентів та формою навчання є спілкування;
- для формування навичок мовлення та читання іноземною мовою необхідна постійна, цілеспрямована, систематична робота студентів;
- необхідність ефективної організації самостійної роботи студентів та її плановість;
- наявність іншомовної технічної фразеології згідно спеціальності.

Особливого значення в процесі організації навчання студентів набувають підходи, на які спирається педагог. Нами за основу були взяті суб'єктно-діяльнісний підхід та продуктивне навчання, застосування якого схарактеризуємо докладніше.

За Ю. Пассовим комунікативний підхід орієнтований на організацію процесу навчання, адекватного процесу реального спілкування завдяки моделюванню основних закономірностей мовленнєвого спілкування [3].

Л. Панова вважає, що комунікативна спрямованість навчального процесу є одним із важливих принципів навчання [4]. Вона зазначає, що у природному спілкуванні співрозмовники дивляться один на одного. Так повинно бути і в навчальному спілкуванні при виконанні комунікативних або умовно-комунікативних вправ, студенти повинні сидіти, утворюючи коло, один проти одного, щоб було зручно спілкуватись [4].

Комунікативний підхід не належить до традиційних методів навчання, важко його також закваліфікувати до альтернативних методів.

Відправною точкою у навчальному процесі стають ситуації, в яких студент може опинитись, наприклад, в чужій країні, а тому ціль – оволодіння мовою відповідно до контексту ситуації (професійної). Керування навчанням здійснюється не через граматику, а скеровується комунікативними інтенціями (намірами). Студент опиняється в центрі навчання, де домінування мовного продукування знаходиться над мовною правильністю, коректністю, допускаються помилки, а мова стає засобом комунікації. Отже, комунікативний підхід спрямований на практику спілкування. Найбільш ефективно він реалізується, якщо викладач стимулює студентів висловлювати свої думки, створює рольові ігри та ситуації. Ситуації при цьому повинні відповідати завданням та змісту теми, наявністю певних рольових взаємовідносин між співрозмовниками, які створюють ситуацію спілкування.

Комунікативна спрямованість навчання потребує творчого підходу у навчальному процесі. Досить цікавими та дієвими є методи, що стимулюють активну розумову діяльність і спонукають студента висловлювати свої думки як українською мовою, так і англійською мовою.

Одним з таких прийомів є комунікативне завдання, яке треба поставити не тільки одному студенту, а діаді студентів або всій групі [1]. В залежності від теми, що вивчається, постановка таких завдань відбувається так: прослухати розповідь студента, задати питання для отримання додаткової інформації; прослухати розповіді декількох студентів, визнати кращу розповідь, аргументувати свій вибір; прослухати розповідь студента та сказати, що нового дізналися з його розповіді.

Комунікативний підхід передбачає систему загальної діяльності; систему мовної діяльності; систему мовного спілкування (комунікації); систему власне самої англійської мови; системне співвідношення англійської та рідної мов; систему мовних механізмів (мовне сприйняття, мовна взаємодія і т.ін.); текст як систему мовних продуктів; систему структурно-мовних утворень (монолог, діалог, монолог в діалозі, різні типи мовних висловів та повідомлень і т.ін.); структуру мовної поведінки людини.

Чітко спланувати та простежити досягнення студентів дає змогу така технологія, що називається продуктивною технологією навчання.

Першим освітнім проектом, який пов'язують з терміном «продуктивне навчання», була програма нью-йоркської школи «Місто-як-

школа» або «Школа без стін» (початок 70-х років). Основна мета полягала у створенні освітньої системи, яка б забезпечила одержання загальної професійної освіти та адаптацію особистості до нових соціально-економічних умов.

Технологія продуктивного навчання надає можливість навчання на основі практичного життєвого досвіду. Молодь під час такого навчання вчиться розв'язувати соціальні, освітні, психологічні і культурні проблеми. Особливо важливо, що студент стає як конструктором так і продуктом своєї власної освіти. Важлива відмінність від традиційного навчання – створення учасниками особистісної продукції: інтелектуальних відкриттів, винаходів та конструкцій, задач, правил, досліджень, програм навчання, проектів тощо.

Основні позиції викладача в системі продуктивного навчання такі: наставник, співробітник, компетентний консультант, особистий радник, науковий керівник індивідуального проекту.

Основні позиції студента в системі продуктивного навчання: суб'єкт діяльності, дослідник проблеми, рецензент, проектувальник свого життя.

В процесі продуктивного навчання студент набуває прикладного досвіду практичної роботи, що веде до підвищення життєвої компетентності.

На думку І. Буцика, продуктивне навчання необхідно розуміти як спеціально організовану, доцільну і керовану педагогічну взаємодію, спрямовану на оволодіння студентами знаннями, уміннями та навичками продуктивного рівня [2].

Для нас, при навчанні іноземній мові важливим є те, що технологія продуктивного навчання забезпечує поетапне включення студентів у різновиди навчальної діяльності та орієнтує на самостійне, творче оволодіння професійними знаннями, уміннями і навичками.

Отже, згідно аналізу наукової літератури, продуктивна педагогічна технологія – це така технологія, яка дозволяє досягти високоякісного результату при розумному сполученні індивідуального навчання з груповим та одержати продукт максимальної кількості і якості за мінімальний час.

Продуктивна технологія дає змогу студентам пізнати навколишній світ (за допомогою когнітивних методів), створити освітню продукцію (за допомогою креативних).

Когнітивні методи – це методи навчально-го пізнання. Вони діляться на емпатію, смисло-ве бачення, метод фактів, евристичне спостереження, конструювання понять і правил теорії, прогнозування, символічне бачення, метод гіпотез, метод помилок.

Креативні методи навчання орієнтовані на створення власних освітніх продуктів. Під час практичної частини спецкурсу застосовувались такі як метод «мозкового штурму», метод придумування, метод «якби», гіперболізації (збільшення, зменшення).

Продуктивна педагогіка вимагає співвідношення між інформуванням та формуванням умінь у пропорції 20% до 80%. Отже, у процесі занять з іноземної мови зі студентами технічних спеціальностей можливо створювати такі навчальні продукти:

- фокусоване складання списку основних проблем, пов'язаних з темою заняття;
- пряме перефразування матеріалів або якого-небудь друкованого тексту з технічних питань;
- складання шаблону фраз для оцінки з боку студентів навчальних та інших матеріалів у формі згоди або незгоди з певною позицією;
- аналітичні доповідні, що мають метою розширений опис змісту проблем та ситуацій й шляхів її розв'язання;
- складання опорної схеми-колажу, тобто розробка схематично фіксованого відображення якої-небудь частини предметного змісту;
- складання діаграм, що ілюструють асоціації студентів за заданою темою;
- написання проспектів теми, тобто опис мети роботи й системи питань за певною темою, наприклад, характеристик техніки;
- складання щоденнику із самооцінкою успішності у засвоєнні тем або слів;
- створення монологічного висловлювання на задану тему у рамках обмеженого часу;
- складання на аркушах паперу зауважень та запитань, що стосуються теми занять або модулю;
- складання настінних таблиць за матеріалами тематичного блоку з іноземної мови;
- складання питань для вправ або тренувань.

Також студентам на заняттях було запропоновано завдання, що реалізують принципи продуктивного навчання:

- самостійно розробити план матеріалу (завдання припускає високий рівень узагальнення прослуханого матеріалу, розвиток умінь розмежовувати родові й видові поняття, вмикає операції мислення студента);
- самостійно скласти концентровані висновки за матеріалами теми (завдання формує комунікативний компонент, аналітичне мислення, активізує розумову діяльність на протязі всього заняття);
- виділити ключові слова або словосполучення, на яких базується зміст теми (навчання ранжуванню фактів, явищ, визначення головної думки);
- зробити інформаційне супроводження заняття (малюнок або композицію зі словами) (розбудовує асоціативне мислення, переносить абстрактний матеріал у систему ілюстративних образів);
- розробити план прослуханого у класі, розбити на логічні частини (формує вміння бачити частини тексту, правильно виділяти композиційні блоки);
- розробити словник з теми або ситуативного завдання, що пропонує викладач або обирає сам студент.

Групові монопроекти припускають включення його учасників у цілеспрямовану роботу, формують Я-Концепцію, рефлексивну діяльність, вчать організації взаємодії.

Проект складається з ряду етапів, до яких відносять: виявлення кола питань, що дають змогу визначити тему проекту, організація роботи з пошуку матеріалу, аналіз і синтез матеріалу, підготовка мультимедійних презентацій. Така робота та комунікативне середовище за допомогою інтерактивних засобів інформаційно-комунікативних технологій забезпечують зв'язок теорії з інформаційним полем середовища.

Щоб розширити коло студентів, включених в активний пізнавальний процес на практичних заняттях, деяким студентам було запропоновано готувати протягом усього заняття тези за кожним обговорюваним питанням, а наприкінці виступити з монологічним виступом, що узагальнює тему.

Одним з видів самостійної мовної практики студентів є створення розширеного письмового виступу. Саме ця форма продуктивної діяльності у навчанні іноземній мові дозволяє узагальнити матеріал, розвиває пам'ять, логічне й образне мислення, вольові якості особистості. Головна мета такого завдання: навчити студентів володіти своїм мовленням, та використовувати

вати мовні засоби в різних сферах і ситуаціях спілкування.

Послідовність заняття тут така:

- викладач формує чотири підгрупи. Класична схема включає вступ, дві тези, обґрунтування кожної, висновок;
- з урахуванням змісту досліджуваного матеріалу, професійної сфери майбутніх фахівців обирається певна тема для створення письмового монологічного виступу;
- кожна група одержує завдання – написати одну частину тексту, при цьому потрібно зберегти логіку розвитку теми.

На початку роботи над проектом обговорюються критерії перевірки. Після того, як частини тексту написані, групи презентують свої проекти. У кожній групі обирається рецензент, завдання якого – знаходити в процесі прослуховування виступу мовні, стилістичні, логічні, фактичні помилки. Студенти за заданими критеріями оцінюють як роботу інших груп, так і свій текст.

Після виступу рецензентів студенти одержують завдання відредагувати текст із урахуванням отриманих рекомендацій. Крім мовних умінь, проектування тексту розвиває аналітичне мислення, здатність реалізовувати себе в колективній діяльності. Сильна сторона таких занять – взаємодія, комунікація, взаємодопомога студентів.

У статті розглянуто сутність та особливості продуктивного навчання, можливості та пере-

ваги продуктивного навчання студентів іноземної мови, комунікативний підхід до навчання іноземної мови. Визначено основні навчальні продукти та завдання для навчання студентів іноземної мови, схарактеризовано види самостійної мовної практики студентів. Перспективними напрямками є визначення ролі продуктивного навчання у самостійній роботі студентів.

Список використаної літератури

1. Балл Г. А. Теория учебных задач. Психолого-педагогический аспект / Г. А. Балл. – М. : Педагогика, 1990. – 184 с.
2. Буцик І.М. Обґрунтування педагогічних засад застосування методів продуктивного навчання в професійній підготовці інженерів-механіків сільського господарства / Буцик І.М. // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Зб. наук. пр. – К.: Видав. центр, 2014. – Вип. 9. – С. 98-100.
3. Пассов Є.І. Комунікативний метод навчання іншомовному мовленню / Пассов Є.І. – К., 2011. – 212 с.
4. Панова Л.С. Обучение иностранному языку в школе / Л.С.Панова. – Киев, 1999. -144 с.

References

1. Ball H. (1990). Teoryya uchebnykh zadach. Psykholohopedahohychesky aspekt / H.A. Ball. Moskva, 18. [in Russia].
2. Butsyk I.M. (2014). Obgruntuvannya pedahohichnykh zasad zastosuvannya metodiv produktyvnoho navchannya v profesiyniy pidhotovtsi inzheneriv-mekhanikiv sil's'koho hospodarstva / Butsyk I.M. Kyev [in Ukrainian].
3. Passov Ye.I. (2011). Komunikatyvnyy metod navchannya inshomovnomu movlennyyu / Passov Ye.I. Kyev, 212 [in Ukrainian].
4. Panova L.S. (1999). Obuchenye ynostrannomu yazyku v shkole / L.S.Panova. Kyev,144 [in Ukrainian].

Дніпровська Т. В.

ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОДУКТИВНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглянуто сутність та особливості продуктивного навчання, можливості та переваги продуктивного навчання студентів іноземній мові, комунікативний підхід до навчання іноземній мові, визначити основні навчальні продукти та завдання для навчання студентів іноземній мові, схарактеризувати види самостійної мовної практики студентів.

Особливого значення набуває комунікативна спрямованість навчання, яка потребує творчого підходу у навчальному процесі. Досить дієвими визначено методи, що стимулюють активну розумову діяльність і спонукають студента висловлювати свої думки як українською мовою, так і англійською мовою.

Продуктивна педагогічна технологія дозволяє досягти високоякісного результату при розумному сполученні індивідуального навчання з груповим та одержати продукт максимальної кількості і якості за мінімальний час.

Ключові слова: професійна підготовка, студенти, іноземна мова, комунікативний підхід, продуктивне навчання.

Dniprovskaya T.

DIDACTIC POSSIBILITIES OF TECHNOLOGY PRODUCTIVE STUDENT LEARNING A FOREIGN LANGUAGE

The article examines the nature and characteristics of productive learning opportunities and advantages productive student learning a foreign language, communicative approach to teaching foreign language to define the basic educational products and objectives for student learning a foreign language, to characterize types of independent language practice students.

Of particular importance is the communicative orientation training which requires creativity in the learning process. Quite defined effective methods that promote active mental activity and encourage students to express their opinion as a Ukrainian language and English.

It is noted that the technology enables productive learning training based on practical experiences to help young people in search of her professional and personal realization.

Productive educational technology can achieve high-quality results at a reasonable combination of individual and group training to obtain maximum product quantity and quality in minimum time. It allows students to understand the world around us using cognitive techniques and to create educational products using creative.

Proposed methods such as cognitive empathy, meaning vision method facts heuristic monitoring, design concepts and rules of theory, prediction, symbolic vision, method of hypothesis, method errors.

One type of individual students language practice is to create advanced writing performance. It is this form of productive activities in learning a foreign language allows to summarize material, develop memory, logical and creative thinking, strong-willed personality.

Key words: training, students, foreign language, communicative approach, productive learning.

Стаття надійшла до редколегії 10.05.2017

УДК 378-043.5+373.2-055.52

Тетяна ЖАРОВЦЕВА

доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету дошкільної педагогіки і психології
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського, м. Одеса, Україна
e-mail: tanya1209z@rambler/ru

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ З БАТЬКАМИ

У статті розглядається сутність і особливості впливу факторів на підготовку майбутніх педагогів до взаємодії з батьками, проаналізовано і обґрунтовано відповідні фактори, які визначають ефективність підготовки студентів. Розглянуто такі фактори: толерантність викладача у відносинах зі студентами; наявність рефлексії в педагогічній діяльності; потреба педагога у творчій діяльності; здатність до педагогічного проектування; варіативність функціонально-рольових позицій взаємодії викладача зі студентами. Проведено науково-теоретичний аналіз змістових впливів факторів на процес підготовки педагогів до взаємодії з родинами дошкільників.

Ключові слова: фактори, викладач, студент, взаємодія, батьки, толерантність, рефлексія, педагогічний такт, творчий потенціал, педагогічне прогнозування, функціонально-рольова позиція.

Обґрунтування факторів, що обумовлюють перехід від теоретичної до практичної моделі управління якістю підготовки педагога до роботи з сім'єю, базується на концептуальних положеннях педагогічної підготовки в контексті підвищення якості освіти та компетентнісного підходу на теоретико-методологічних засадах і принципах побудови процесу навчання.

Факторний аналіз педагогічних і загальнонаукових знань викликає певний інтерес вчених. Предметом дослідження служать взаємозв'язок педагогіки з філософією, соціологією, психологією в форматі впливу різноаспектних факторів (Л.Буева, Р. Гурова, В. Жамін, А. Петровський та ін.), Зв'язок педагогіки з загальнонауковими дисциплінами, перш за все з загальною теорією систем, інформатикою (Ф. Корольов, Н.Тализіна, І. Раченко).

Багаторічне спостереження за процесом підготовки фахівців до роботи з батьками, вивчення літератури з проблеми дозволило нам умовно виділити фактори, які визначають ефективність підготовки студентів. Серед них: толерантність викладача у відносинах зі студентами; наявність рефлексії в педагогічній діяльності; потреба педагога у творчій діяльності; здатність до педагогічного проектування; варіативність функціонально-рольових позицій взаємодії викладача зі студентами; здатність до емпатії; педагогічна мобільність; критичний склад мислення викладача ВНЗ; професійна компетентність. Розглянемо більш докладно ці фактори.

Толерантність викладача у відносинах зі студентами. Толерантність (лат. *tolerantis* – терпіння, поблажливість) ми розглядаємо як